

VOORWOORD

De klimaatcrisis is vandaag werkelijk voelbaar. Een steeds terugkerende hypothese is dat de klimaatcrisis, als product van de moderne tijd, ook in verband staat met het christendom. Het moderne idee van een maakbare utopie zou onder andere schatplichtig zijn aan het christelijk concept van ‘de hemel’. Of, zoals de hemel transcendent losgezongen is van de menselijke leefwereld, ook zo vergaat het het moderne WTK-bestel. Eén van de stemmen die deze these beargumenteert is Lynn White. Reeds in 1967, lang voor dat de klimaatcrisis voelbaar werd, probeerde hij de diepe culturele en filosofische antecedenten te ontmaskeren. Zijn artikel met als titel ‘The Historical Roots of Ecological Crisis’, verscheen in *Science* (nr. 155, p. 1203 e.v.). We vroegen een aantal collega’s om door middel van een essay die these in overweging te nemen. We kregen reacties binnen van Erik Meganck, Maarten Boudry, Philippe Lepers, Marc Enckels en Brahim Laytous. Het zijn vijf verschillende perspectieven, en toch vertonen ze een constante. Elk op hun manier en met andere argumenten zwakken ze het verband tussen de klimaatcrisis en het christendom af. Daarbij verwijzen drie van de vijf reacties naar de pauselijke Encycliek *Laudato Si*, die de positie van de kerk met betrekking tot de klimaatcrisis herpositioneert. Meganck ziet in de tekst een belangrijke kans voor het christendom. Boudry en Lepers zijn eerder sceptisch. Enckels besluit met de opmerking dat White’s these niet zo relevant is. Eerder komt het erop aan die crisis vandaag aan te pakken. Laytous ziet een oplossing voor die crisis in de islam.

In dit nummer publiceren we drie bibliografische essays. Een eerste is van de hand van Luc Vanneste. Hij bespreekt Achterhuis’ laatste Arendt-boek, getiteld *Arendt Begrijpen*, en in de slipstream van dit boek bespreekt hij eveneens Mattias Desmets *De psychologie van het totalitarisme*, waarin Desmet zich beroept op Arendt. Dit laatste werk deed nogal wat stof opwaaien, dat is genoegzaam bekend, maar het is interessant te zien hoe Vanneste vanuit een fenomenologisch perspectief de vinger op de wonde legt. Hij beargumenteert hoe dit werk terug gaat op een allicht te weinig geëxpliciteerd platonisme en dan ook veraf staat van Arendt. Mattias Desmet schrijft het trouwens zo goed als letterlijk: “Onder de schijnbare chaos van de oppervlakkige ervaring van het rad ligt een esthetisch magnifieke orde van universele vormen verborgen, die in vele opzichten doet denken aan de ideële wereld van Plato.” Daardoor krijgt dit werk, ondanks de interessante fenomenologische aanzet, iets irrationeels.

In een vorig nummer (UvM 35(1)) publiceerden we een *In Memoriam* aan Louis Dupré. Vorig jaar verscheen postuum een uitgave met Duprés dagboekfragmenten: *Een mens op weg. Dagboek*. Walter Van Herck geeft dit bijzondere werk de volle aandacht die het verdient.

In een laatste bibliografisch essay bespreekt Mattias Verlinden Iris Murdochs *The Black Prince*. We merken hoe de inspanningen van o.a. Katrien

Schaubroeck en de uitgeverij Letterwerk in het onder de aandacht brengen van Murdochs werk zijn vruchten afwerpt.

In dit nummer publiceren we één artikel. En dit staat tevens voor een eerste Nederlandstalige kennismaking met het werk van Susanna Lindberg, van Finse afkomst en sinds kort werkzaam aan de universiteit van Leiden. Bart Buseyne nam de vertaling van haar artikel ‘La question de la techno-écologie’ op, verschenen in een themanummer van het Franse tijdschrift *Multitudes. Matières pensantes: La sensibilité humaine des images filmiques* (2016).

Opnieuw publiceren we een aantal recensies. Joeri De Schrijver geeft een interessante kritische bespreking van het boek *Van Wereld naar aarde* van Vincent Blok. Ook dit boek kende weerklank, voornamelijk in Nederland. Blok is immers werkzaam aan de bekende (landbouw)universiteit van Wageningen. In een tweede recensie bespreekt Rob Devos *Persoonlijkheid en Macht. Politieke leiders die het moderne Europa veranderden*, het laatste werk van Ian Kershaw. Lina Vekeman bespreekt Leen Verheyens *Wat de lezer leert: filosofen over het nut van literatuur*. En op haar beurt geeft Leen Verheyen aandacht aan het door Letterwerk uitgegeven boek over Proust, met name: Dorine Vergote, *Het raadsel van het geluk. Filosoferen met Marcel Proust*. We ronden af met een aantal bibliografische nota's over een reeks uitgaven met het werk van Augustinus.

Graag ook nog deze mededelingen. Met dit nummer verwelkomen we in onze redactieraad twee nieuwe leden, beiden student filosofie aan de UGent. Alexandra Van Laeken doet momenteel een onderzoeksmaster en ondersteunt vanaf heden Levi Haeck met de boekenredactie. Daarnaast verwelkomen we Nina Boddin, die in het kader van haar master filosofie onze redactie als stagiair ondersteunt.

Als laatste, dit jaar starten we ook een actie om ons tijdschrift meer bekend te maken bij studenten filosofie. Vorig jaar mochten we een mooie financiële ondersteuning ontvangen van de werkgroep Franse filosofie, waarvan Rob Devos en Luc Vanmarcke de bezieler waren. We herinneren de verschillende publicaties zoals onder andere *De marges van de macht: filosofie en politiek in Frankrijk, 1981-1995*, die ze met die werkgroep publiceerden. Die financiële bijdrage gaf ons de ruimte om een twintigtal studenten filosofie een studentenabonnement aan te bieden. We danken Lander Demonie en Nina Boddin voor het opvolgen van deze abonnees.

Henk Vandaele